

Årsskriftet *Critique*. Årsskrift; siden 2008. Århus.

ISSN 19034180. Kr. 100,00.

Hjemmeside: www.critique.ksaa.dk

Et nyt tidsskrift har set dagens lys. Under redaktion af stud.mag. Christian Houlberg Skov (som i øvrigt bidrog til Nomos 5:2) og stud.scient.pol. Rasmus Ladekjær Pedersen har Konservative Studenter i Aarhus nu sendt det første nummer af *Critique* på gaden, og det fortjener de tak for. Tidsskriftet »har til formål at bidrage til den borgerlige og konservative ide debat«, og der vil blive bragt indlæg både af etablerede meningsdannere og af yngre kræfter. Det er glædeligt, når der i Danmark tages initiativ til at bringe konservativt tankegods frem, og der skal herfra lyde et ønske om god vind fremover.

Som helhed er det et godt nummer, dette første. Der er artikler, der kunne have trængt til en sproglig afpudsning, men det kan komme. Det er først og fremmest værd at betone, at *Critique* ikke bare indeholder borgerlige tanker i bred almindelighed, men altså også konservative tanker. Det vil formentlig ikke være nogen hemmelighed for Nomos' læsere, at Det konservative Folkeparti alt for ofte ikke lever op til den midterste del af navnet, hvorfor det er så meget bedre ved selvsyn at kunne konstatere, at redaktørerne (som begge er medlemmer af Konservativ Ungdom) tydeligvis sigter efter at indfange de forhold, der ikke bare dikteres af trækprocenten, men i høj grad af betragtninger, som forsøger at sige noget om, hvad mennesket, staten og samfundet er ud over det økonomiske.

På den baggrund lægger tidsskriftet (efter daværende kulturminister Brian Mikkelsens korte introduktion) unægtelig ud med noget af et antiklimaks. I artiklen 'Under den personlige friheds fane' forfægter medlem af hovedbestyrelsen i Det konservative Folkeparti, Peter Norsk, hvad han forstår ved konservatisme. Indholdet svarer nøje til, hvad Peter Norsk har delagtiggjort især *Berlingske Tidendes* læsere i gennem en række kronikker for nogle år siden. Peter Norsks ræsonnement lyder som følger: indtil 1916 var det daværende Højre synonymt med Gud, Konge og Fædreland, men ved navneskiftet i 1916 til Det

Anmeldelser

konservative Folkeparti blev den »gammeldags nationalkonservatisme« lagt i graven. Fra da af har de konservative stået for forsvaret for den personlige frihed, som fortsat er »ledetråden for den moderne konservatisme og Det konservative Folkeparti«.

Ved et debatmøde afholdt af Nomos i foråret 2007 uddybede Peter Norsk disse betragtninger ved bl.a. at udtale, at den muslimske indvandring var et gode, da den nedbrød den socialdemokratiske velfærdsstat. Kritik af indvandringen var i øvrigt dadelværdig og udtryk for en nationalistisk holdning.

Peter Norsks idéhistoriske bagage er af netop så primitiv karakter, som jeg håber at have illustreret med ovenstående. Det siger vel en del om *Berlingske Tidende*, at avisen igennem som nævnt flere år fandt det opportunt at trykke Peter Norsks dilettantiske overvejelser, men den om det. Vil man have sig en munter latter, kan Peter Norsks artikel varmt anbefales.

Så er der ulige meget mere gods i Kasper Støvrings artikel 'Institutionskonservatisme – Om det risikable menneske og nødvendigheden af at holde det på plads'. Titlen siger vel det meste. Eftersom mennesket – hvad enten dette begrundes religiøst eller i form af moderne genteknologi – på væsentlige områder er svagt og irrationelt og nemt underlægger sig destruktive og aggressive drifter, så må mennesket også bindes op på moral og institutioner, så samfundet kan blive mere menneskeligt. Arten, mennesket, kan ikke uden videre forbedres, og som Støvring skriver: »Det gør den konservative tradition til en pessimistisk, romantisk tradition, der historisk reagerer kritisk på oplysningens frigørelsesprojekt«. Måtte sådanne tanker en dag besjæle dette lands politikere, når de skal tilrettelægge Danmarks udlændingepolitik, hvor de til nu har troet, at alle skel og alle bindinger ville opløses i globaliseringens malstrøm.

Stud.scient.anth. Erik Winther Paisley har en tankevækkende artikel, »Konservatisme med kinesiske karakteristika«. Hvor konfucianismen indimellem forveksles med den europæiske konservatisme, så rammer Erik Winther Paisley en pæl ned igennem den påstand ved at konstatere, at »Konfucianismen som rationalistisk, kosmopolitisk og grundlæggende set optimistisk filosofi adskiller sig simpelthen ekstremt væsentligt fra vores egen«.

Anmeldelser

Den ene af redaktørerne, Christian H. Skov, forsøger i artiklen 'Martin Luther og den verdslige øvrighed' bl.a. at indfange Luthers sondring mellem det åndelige og det verdslige. Det gør han godt, eksemplificeret ved at skrive, at »Udgangspunktet for Luther er, at det kristne evangelium ikke er et politisk skrift. Det politisk er derimod det verdslige. Men da modsætningen åndelig/verdslig beror på kristendommen, skal også verdsligheden forstås inden for en kristen forståelsesramme«.

Ud over de nævnte er der artikler af Jens Wendel-Hansen om grundlovsændringen af 1866, af Søren Hviid Pedersen om stat og individ i en konservativ belysning samt af Arild Hald Kierkegaard om det engelske sprogs indflydelse på dansk. *Critique* kan varmt anbefales til dem, der finder, at det kun kan gå for langsomt med at generobre den indflydelse, som det konservative Danmark har mistet igennem snart 150 år.

Morten Uhrskov Jensen

MICHAEL LARSEN: *Den store tid – Stormen*. People's Press. Danmark 2008.

ISBN 978-87-7055-204-2. 295 sider. Kr. 249,00.

Det ville være en svær tilsnigelse at hævde, at undertegnede har forstand på skønlitteratur. Jeg iler da også med at indrømme, at jeg ikke primært har læst *Den store Tid – Stormen* på grund af dens litterære kvaliteter, men først og fremmest på grund af dens frontalangreb på Det moderne Gennembrud, som det fik udtryk gennem brødrene Brandes, Georg og Edvard, i Michael Larsens roman Nathan og Edmund Adler. Så vidt jeg kan skønne, er romanen af god litterær kvalitet, som også dens første del *Den store Tid – Aftenlandet*, anmeldt i Nomos 3:2.

Set fra mit perspektiv er dette andet og afsluttende bind overordentlig underholdende, fordi det i den grad sværter »gennembruddets mænd« og altså især de to brødre. Det gør Michael Larsen begavet og vidende, og har forfatteren ret i bare halvdelen af sine påstande, så bør danskundervisningen i